Массе-а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ЕРА, 19 сентябрь, 1974 шу. ● № 113 (5404). ● Мах 2 нап.

ТХА ДНЕВНИК

ДАЬХЕН АМБАРАШКА

Республика дукхагІа йолча районашца шерра дІедоладаьд хьажІаш чуцдера балгаш. Дукхаха боагамашка дика вІаштІехьдьыкхад сихха а це бойташ а хьукъам чуцилгра.

Чуийца вынай йнъ эзар гектар гергга хьажІаш, Ерриг-ача ялатийна пьарІача хьажІаш агенел дукхагІа ирш (820 гектар) чуийцаЕ Шелмокской района боагамашца, юкъера пьарІача тІара гектара тІара 31,2 центнер а йоьссиш, КхоалагІа дика чуийца баьнна гудермесса-ш нурдаш. Цар тІара гектара тІара чубена хьукъам 24-25 центнер бе. ХІара гектара тІара эгтара дукхагІа хьажІаш йоьх 15 процент ух чуийцаЕа Шалмискн районе боагамаша — 47,6 центнер, Шалминдца ишта пьарІхІар 40 центнер мара ыцар. Ачхой-Мартановски районе чуийца хьажІаш дукха ыц—ерриг-ан 11 процент, 1 гектара тІара 30 центнер йоьл ухгаза, йха пьарІаьчуо йІаьнгІагІа хьажІаш йоьх гектара тІара Надтеречни, Грозненски районашца.

Республика ерриг-а чуийца хьажІаш 11 процент я, хІаьта тІара гектара тІара чуенар 28,7 центнер я, йха пьарІхІарел мезигагІа я уш.

Хьаьха латта колгозаш совхозаш печчаьхьалхенга хьажІаш йоьхо йоьлленгий, йІаьт дІечуйдеча пунктаеш 15 сентябрь тІекхоьчуш дІеенна 2410 тонн фуайльца хьажІаш, Этгера дукхагІа ун дІечуйна Шалмиски районе боагамашца—1013 тонн, йнъ бІаь тонн гергга хІаьрна луш дІечуйнаЕ Грозненски, Надтеречни районашца, Шелмовской районо — 210 тонн, Наурски —181, Малгобески — 95, Ачхой-Мартановски —72, Гудермесски —70, Ножай-Юртовски —19 тонн аннай. Баьнна тІехьарча йІе дийнаьх, чуийцаришка хьанна, йІаьнгІа хьажІаш ехкай печчаьхьалхенга гудермесцашца, наурцашца, шелмоьчаннца, хІаьта ачхой-мартановцашца ца юьмьгІа йІаьнна а еннаш.

Печчаьхьалхенга дерригга дечка дуе 1153 тонн да, цунах Шелмовской районо дехкар—746, Гудермесски районо—407 тонн а долаш.

Йлат тІара дІ тІехьаргІа дукхагІа дохка дезаш да, ВІаьла ла мегаргдолаш дац боагамий хьаттовка дукха хьаьвена хьажІаш, дуга поеттадар, из печчаьхьалхенна дІаьлуйра вІаштІеьла ца деннкар.

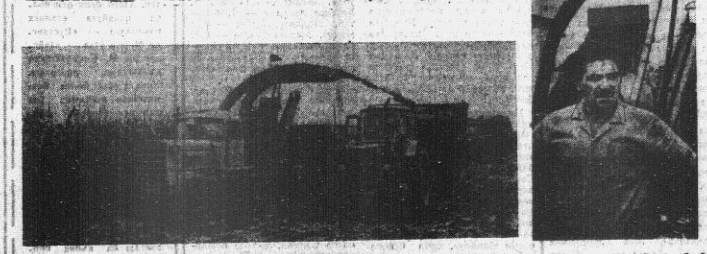

КОММУНИСТИЙ ХЬАЛХЛЕНЦА

Дукхачча хина тІехьаьсеш ер тха совхоз. ХІара шера печчаьхьалхенна дукха зе до-ба боьхамо. ЦІхьбаьхьа, 1973 ыц доллаьуш совхозца кулгалхоьчех партийна организацен ор-ганигара хиннаш боахам леладе-бара. Цу хинаьла леладе-гІуйхкаш, тоабир политико-кех-тама болх.

Этгара хьалха совхоза дерригача доаькьойца дІаоьтташ боьхкамо гІулакхех дика довза коммунисташ, комсомольцаш, производстве тешшаме болх беш белгалбІьинарш. Шерра дІадІьхьар хьалхьаьца латтача дехкарех болхлой кІетабелга. Цунах дика беркат даьлер.

Дукха болх бир партийнин профсоюзнин организацешца, ер хьаьвенна хьинар айдарш, цар ныхьетамашца, безам совбаккхара.

Цу дерригача дикачА гІулакхаш тоьо хиннитар дІадахьа шера тІехьа боахам рентабель-ин новкъа баккха.

ТІаьнгІетка дицлагІа, кьоастамбеча шера а оьсаре кьаьнет тха боахам даьлта лела-дерзаш, механизаторашца. Ер цу а дикача толамашца чакхдаккха лерхІ оьха. «1974 шера ялатта даьлтамаьра боьлла ыхьйла продукташ йоьхлитар а кІийчелга а ацсамдаккхарца бола партен правительстаен сонам шоай балха программа лерхІ тха совхоза кьаьхьагамкоша.

Кьаьстта доькхий толамаш доьах совхоз хьаьбаьл леладе-раш. Хьайбай продукташ ду-ахагІа яхарах совгІа цар боь-кха тергам тІаьбойІит уж дика хиннитар. ДІадахача бархІ ялта ялаш 112 процент кхоаьтІ-ьнна.

Дика тІулакхаш карагІийна-лар совхоза яхаш леладе-раш. Агротехнически хана дІа а дийна 15 дийнахьа 2075 гектара тІара чуийцар гуразьа йоьл ялат. Йлат чуецуч хаддаьна хьаьла латтар коммунисташ. Царех ба сезонна заданеш 150 гектар йолча 230 — 250 гектара тІара ялат чуийца комбайнерш Аминсултанов Султан, Федоров Юрий, Шахтиев Сурхо, Колосов Василий.

Гуразьа дийна ялат чудер-задььчуш тІехьагІа совхоза ме-ханизаторашца дерригА кхаьш тІадерзадир хьажІаш чуийца кийчо яра. Дика вІаштІехь-дьыкха дІадоладаь тІаьнг хьажІаш чуецаш ба уж. Из мальера культура уьх шера 678 гектара тІа дІайийнаьр оьхо. Уж ерриг хьажІаш ца йойташ 20 дийнахьа чуецца ладьрхІад механизаторашца.

ХІаьнгІе ялатийна даьрІІа 200 гектара силосх 362 гектарИ хьажІаш чуийнаЕ. Чуийца участкаш тІара фуайльца хьажІаш 50 центнер яьнай. Из дика толам ба. Кьаьстта дукха хьажІаш боах наччад йоьпаш кердача методех болх беча совхоза шоллагІа чотде-лене коммуниста Абдуллаев Саламус кулгалдеца механиза-розашн зенгоо. «Цхьа бурттиг ца бойташ чуецарш, вай хьажІаш», яхача девизагІа болх бу цун эвено часнаша.

ХьажІаш чуецца ха хьаТІеотте хьалхяца латта деккаш кхоачашдера дола дешаш дуца вІашагІкхийтар коммунисташ. ХІара участок тІаьнгІийр коммуниста. Кулгаша болх ца беш хьажІаш кулгара ерриг процесс механизированнн чаьхьаькха даьрІІад оьхо.

ХьажІаш чуецача хьалха латт коммунисташ. Лаьхара хьоьхамаш гойт звеньевой С. Абдуллаева цІий агрегата тІа.

ХьажІаш чуецача даьха доацарий кьаьхьагамца безам совбаккхара, социалистически яьх шерагІа йоьржяьра боькха теркам тІаьбохийт гІа партийн организенг. Шерра юкъе-доаладаьдь кьаьхьагамца оьсаре лаьха а йолаш дика болх бечоа материальнин моральнин совгІаташ тедаьта.

ХІара кхо ца массца доал хьажІаш чуецарца баьча балха итогашца ю. Хьаьхара моттиг ньаьхьаьна кагара кара тела цІе вынна, 25 см ахча ду. ШоллагІен, кьоаьлгІен мотти-гаш яьхарчИта 20,15 см ду. Лаьхара хьоьхамаш даьхаьрца хетаьв «Кьаьхьагамн листо-жаш», «Молния» яраьеш.

ХьажІаш чуецашца хьатІа-хулача шера хьувькама лард йоллар дика вІаштІехьдьыкхад совхозе. Гуразьа ялат дІадо лаьрХІа 2005 гектар даьтта хІаьнле аьхал. Из оьхам даьле 4185 тонн органически, 775 центнер минеральнн удобренеш ехкай.

КарагІдуьлача дикача гІулакхаша дегаш айдаь партен правительствагн шоашта хьаь-хашка оттадаь дехкарашца кхоачашдера дерригА низашн тІадерзадир хьажІаш чуецца кийчо яра. Дика вІаштІехьдьыкха дІадоладаь тІаьнг хьажІаш чуецаш ба уж. Из мальера культура уьх шера 678 гектара тІа дІайийнаьр оьхо. Уж ерриг хьажІаш ца йойташ 20 дийнахьа чуецца

Грозненски опытно-хьоьхама боахам дикагІа йоьл ме-ханизатор ца Лабазанов Алимбулат. ХІаьз комбайнаца хьажІаш чуецан ца из. Ший воІаца трактористаца Салиюлайца цхьана дийнахьара норма хьо гектар йолча 6—8 гектара тІара хьажІаш чуецца. Е а.

СУРТАШ ТІА: Лабазанов Алимбулатн болх беш йолча хьажІаш чуецца цун агрегатн.

Б. ЮНДЦЕВИЧА сурт.

КАСТТА ЙИСТЕДОВРГДА

Уьх шера 977 гектара тІа хьажІаш дІайийра Гудермес-ски района «Дружба» совхозе. Из совхоз кертерца даьхье дуахан шура яьхьхарн хьаьбаш ледаде-ш Цудухьа 250 гектара тІа ялатан 727 силосан ехкерг-йолаш дІайийра хьажІаш. Цхьабаьхьа уьх шера 100 эзар тонн фуайльхьа хьажІаш чуя эзина. Ногх-ГІалгІай республика-ндан леладе-раш денна доІ кхоачашдера диззна даьхьалацар духьа 433 гектара тІара ялата хьажІаш чуецаш ца йойташ совхоза кьаьхьагамкоша.

ТІаьнг 20 центнер йолча хІаьва гектара тІара 27 центнер фуайльхьа хьажІаш чу а йІаьна, планагІа дІаьлла езаш бо-лаьнаьца а, паччаьхьалхенна 150 тонн хьажІаш дІаьлла доШ делар цар.

Ялата хьажІаш кхеен кхо звено яр. Царна керте латтар ялата культураш кхеен йоькха балха опыт йоаль механизатора-ш: Октябрьски Революце, «Знак Почета» орденнн кавалер коммунист Кадаев Іайнди, Юсупов Лечи, Дудаев Лечи, Мусханов Ризвай.

Этгара дикагІа я Кагаев Іайнден цун моаьхьастаен кІеньь хьажІаш.

ДийтІаьгІа ди да совхозе хьажІаш чуецца йолаш. Ялата хьажІаш чуецаш шоай цин комбайн мара яш боахаме. ІХьаьбаьхьа хьалхара дика-ка царна шоай комбайнашца новкъостад дир Шалинскн района «Джалкъ», Грозненски шурий совхозаца. ХІара совхозера шишша комбайн йІтаяр. Хьувькъам кулг кара чуецилга а вІаштІехьдьыкхад.

ХІаьнле 263 гектара тІара хьажІаш чуецаЕ совхозе. ХІара гектара тІара юкъера даьрХІача 30 центнер йоькх. ХІаьта Кагаев Іайнде ктай тІара 40 центнер совгІа йоал. Ди дІадахийтаЕ до балха норма 140-150 процент кхоачаш ца еш.

Дикен сиЕен кьаьхьг хьажІаш кулг кара чуецаш боахкачар а, цар а тІеккхоачашЕо балха норман.

Наьха кьаьхьагама овсарле даьхьара, цар балха хьалаш дика вІаштІехьдахара , шоай на дІахоачар ду совхоза кулгалхоша. ДелхьийІга бІайха кхаьча лоаттабу хьажІаш чуецаршта. Балха «норман тІеккхоачаш а ец кьаьхьагача, социалистически яьхе хьаьхле делаеРашта ачхан премеш тел, цар балха толамех «Молния» яхача кьаьхьагама ластоькаш тІа язду.

ХІара дийнаьх 15 гектара тІара хьажІаш чуецца планагІа чуеца еза чуецу дуХхагІа я уж.

— Кастта хьажІаш чуена боаррба «Гудермесский» совхозе. Цуо тІехьаГІа шоай йиъ комбайн хьажІаш чуецца. Из на новкъостІца яхкийта доШ деннаЕ дар,— йоаь «Дружба» совхоза кертерца агроном Саидов Аслангбека.— Уж ыхьхьаьна 30 гектара тІара хьажІаш чу ца эиаш ди дІадохийтарглаш оьхо. ХІаьта тІаийца декхарашца совхоза кьаьхьагамкоша кхоачашдерг-хиларах шеко яц.

Х. МАГОМЕТОВ.

ВІАШИ ЭКОНОМИЧЕСКИ НОВКЪОСТАЛ ДАРА СОВЕТА ДОАЗОНЕЛ ЧУХЬА

Цеолитий синтеза методаш нийъьара дешта хетаьв ВІашн Экономически новкъостал дА-ра Совета ихьдолча межкий Іилмахой совещаш хьайийлой самардийнаьхь Грозненски межидаьхьта Іилма-тохкама институте. ІХьхьаьнгара доШ оьлаш из хьайийлаР ГроЗНИИ директора химической Іилмай доктора профессора А. З. ЦоготочиноЕе.

Совещаш ю промышленни катализа дешашта йолча Дуне-н хьажьашта юкъера координационни центра планага хьежжа. Цига дакъа доШ Германски Демократически Республика, Польша, Румыне, Советски Союза, Чехословакие вИкалаш. Грозненца совгІа Советски оагІонІаьхьара совещанена юкъе дакъа доШ межкаьхьта чакхдахара дешашта йолча Еренгсовозна Іилма-тохкама института специалисташ, хІаьта ишта промышленни катализаторий дешашта йолча Дунен хьажьашта юкъера координационни центра виьхьа-ша а.

Цу тайпара совещаш Грозне-ян цхьа баьхьан доаІаш дан. Вай институте болх беш я Советски Союзе хьаьнагІа йолча цеолитий синтезен катализатораш хьаьрех дакъе тохкамаш дерийн проекташ уттаерийн школа. Хаддаьза тохкамаш деш хилар баьхьан доаІаш синтетически цеолитий бе-бе тайпаш промышленносте хьадара способаш кийчЕий укх тІехьарча итт шера. Уж практически юкъеХхьхьарчОла мотти-гаш бе-бе я. Промышленности лабораторони практикеН пайда эм парех газашца коачалаш кІоарта йоьхьаеча хаьа, вІашагІийна галашн коачалаш вІашагІкхьоастаера, дукхача тайп-тайпарча каталити-ски процессашца, н. кх. дІ. Крекинга катализаторий ди-кагІйола компоненташ я цеолиташ. Межидаьхьта чакхдо-хача дукхача технологически процессашта цеолитий ларда тІа укх тІехьарча шерашка хьаьвий керда геттара дика ка-тализаторашн адсорбенташ.

Советски Союзе дуТхьаьнга эгтара хьаьхарча цеолита синтез яьй ГроЗНИИ. Института технологеГІа хьаьхина керда катализатор хІаьз Грозне хьаьгІ а Советски Союза цхьайолча городашца катали-ски крекинга дукхача уста-новкашца цеера юкъеХхьхьаьн а я. Укх тІехьарча шерашка цеолитий ларда тІа керда ка-тализаторашн кийчЕо межкаьхьта чакхдоахача, межкаьхьта химе процессашта.

Совещаше дуцдарида цеолитий синтезен СЭВ-а членашца долча межкашца катализатора-ш кийчьарел дакъе даьха тохкамех хьахиларш. Ишта-та кийчьерйолаш я цу мех-кий цхьатарарча предприятий Іилмахошца специалисташца дІахо цхьана ГІулакхан Іа дІахо а беркате болх бар лоь тхона.

КПСС Центральни Комитет — СССР Лаккехьарча Совета Президиум — СССР Министрий Совет

СОВЕТСКИ ДЕЛЕГАЦИ НЬЮ-ЙОРКЕ КХАЧАР

НЬЮ-ЙОРК, 17 сентябрь. (ТАСС). ООН ГенералЬаьн Ас-самблеен XXIX сессе балха юкъе дакъа лацара Нью-Йорке енай КПСС ЦК Политбюро член, СССР кІаьчА межканцарЬ-ГІулакхий министр А. А. Громыко керте латта Советски Союза делегаци.

Аэропорте ше заявлен ешо. А. А. Громыкос белгалдаьдьк-хар, сессе болх дунен ТІа доккхий хьвцамаш, чоаьхьаеш дуккхача хьаьле шоайла дуХьаьла йолен процессан хулча хьа-лашка яІаболалуш хиларх. ХІаьта а кертера тенденци дунен хьаьхьаьта юкъера кхоч-кий ІІІьаьбар я.

Ший арахьарча политически пакъьа ленинан принципашта тешаме йолча Советски Союзо дІаьхо а лерарГІа чаьхьХьаьгІ-ча лацарен хІоьхьан кІІьаьбаьрг-ен политика, белгалдаьдьккхар А. А. Громыкос.

Нью - Йорке хьаьхарГІа хиннаЕ УССР кІаьз механизацирА гІулакхий министр Г. Г. Шевель керте латта Украинскин ССР делегацин БССР кІаьчА механизацирА гІулакхий ми-нистр А. Е. Гурвичеен керте латта Белорусски ССР делега-ции.

КПСС обкоме хинна совещани

Самардийнаьхь, 17 сентябре, КПСС обкома заседаней зале совещаш хилар колхозний председателий, совхозний ди-ректорий, колхозний совхозний парторганизацией секретарий, парте райкомен горкомен се-кретарий республика юртбоа-хама органийн ведомствийн кулгалдой,

Юртбоахама БалаьШ а дьаТ-ташарен хьайбаьккарен йолла продукташ яхарен кийчьарен паччаьхьалхенн планн социали-стически дехкарашца ихочачан-делга а мишта лел дунешн до-клад йир Ногх ГІалгІай АССР Министрий Совета председате-да хьалхарча заместителА С. Н. Кожуховско.

Пренешка дика ЬьаьлаР совхозий производственни объе-динене начальникА Д. Г. Завгаева, республика юрта боьхама министра С. А. Кириллова, «Консервилоддовский» объеди-нене начальника Б. Г. Бычки-хина, «Чеченингушнин» про-изводственно - совхозин объе-динене начальника Д. М. Хан-матхалова, сомий бешаьлш ле-лаеча, сомийн плодоотномни-ческин гаьнаш хлеена совхозий треста директора Н. Д. Лаьдо-ва, КПСС Грозненски районе-ца хьалхарча секретара Ю. В. Сухорукова, «Сельхозтехника» республиканскин объединено председателА Н. А. Аванесова, КПСС Шалински районца хьалхарча секретара А. Ч. Осмаева, КПСС Гудермесски горкома хьалхарча секретара А. А. Чаьрхина.

Совещаше балха юкъе дакъа лацар КПСС обкома членаш, Къаьнаш, дир парте обкома хьалхарча секретара С. С. Аптаргина.

Новкъостага ГРИШИН Виктор Васильевичага

КПСС Центральни Комитето, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето Хьа кхоьвтъкъа шу дузача дийнахьа дег тІара даьхьала пуш Хьо. Коммунистически партен Советски паччаьхьалхенн вокхха деятель.

Дукхача шерашка Хьо вахар, дика унахІеЬо хилар, советски халкъа нраза, вай мехка коммунизм котъаккхара ГІулакха Іа дІахо а беркате болх бар лоь тхона.

КПСС Центральни Комитет — СССР Лаккехьарча Совета Президиум — СССР Министрий Совет

Нов. В. В. ГРИШИНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА ТУРПАЛ

ЯХА ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Коммунистически партенен Советски паччаьхьалхенен хьалхашка доккхий хІаьшш карагІдуьлараХ а ваьча лийнаьш дена кхоьвтъкъа шу дизарца дувзаденна а Ленина орденн «Марси гонн» яха дошо медали дІакара а луш Социалистически Къаьхьага-ма Турпала цІи лойла КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС Московски горкома хьалхарча секретара нов. Гришин Виктор Васильевича.

СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СЕКРЕТАРЬ М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1974 шера, 17 сентябрь.

ТХА ДНЕВНИК

ДАЬХЕН АМБАРАШКА

Республика дукхагІа йолча районашца шерра дІедоладаьд хьажІаш чуецдера балгаш. Дукхача боагамашка дика вІаштІехьдьыкхад сихха а це бойташ а хьукъам чуецилгра.

Чуийца вынай йнъ эзар гектар гергга хьажІаш, Ерриг-ача ялатийна пьарІача хьажІаш агенел дукхагІа ирш (820 гектар) чуийцаЕ Шелмокской района боагамашца, юкъера пьарІача тІара гектара тІара 31,2 центнер а йоьссиш, КхоалагІа дика чуийца баьнна гудермесса-ш нурдаш. Цар тІара гектара тІара эгтара дукхагІа хьажІаш йоьх 15 процент ух чуийцаЕа Шалмискн районе боахамаша — 47,6 центнер, Шалминдца ишта пьарІхІар 40 центнер мара ыцар. Ачхой-Мартановски районе чуийца хьажІаш дукха ыц—ерриг-ан 11 процент, 1 гектара тІара 30 центнер йоьл ухгаза, йха пьарІаьчуо йІаьнгІагІа хьажІаш йоьх гектара тІара Надтеречни, Грозненски районашца.

Республика ерриг-а чуийца хьажІаш 11 процент я, хІаьта тІара гектара тІара чуенар 28,7 центнер я, йха пьарІхІарел мезигагІа я уш.

Хьаьха латта колгозаш совхозаш печчаьхьалхенга хьажІаш йоьхо йоьлленгий, йІаьт дІечуйдеча пунктаеш 15 сентябрь тІекхоьчуш дІеенна 2410 тонн фуайльца хьажІаш, Этгара дукхагІа ун дІечуйна Шалмиски районе боахамашца—1013 тонн, йнъ бІаь тонн гергга хІаьрна луш дІечуйнаЕ Грозненски, Надтеречни районашца, Шелмовской районо — 210 тонн, Наурски —181, Малгобески — 95, Ачхой-Мартановски —72, Гудермесски —70, Ножай-Юртовски —19 тонн аннай. Баьнна тІехьарча йІе дийнаьх, чуийцаришка хьанна, йІаьнгІа хьажІаш ехкай печчаьхьалхенга гудермесцашца, наурцашца, шелмоьчаннца, хІаьта ачхой-мартановцашца ца юьмьгІа йІаьнна а еннаш.

Печчаьхьалхенга дерригА дечка дуе 1153 тонн да, цунах Шелмовской районо дехкар—746, Гудермесски районо—407 тонн а долаш.

Йлат тІара дІ тІехьаргІа дукхагІа дохка дезаш да, ВІаьла ла мегаргдолаш дац боагамий хьаттовка дукха хьаьвена хьажІаш, дуга поеттадар, из печчаьхьалхенна дІаьлуйра вІаштІеьла ца деннкар.

СВЕКЛА ЧУЭЦАШ Я

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозе шекара свекла д-ка хьийкаЬ укх шера. Цу совхоза шоллагІча отделене чуецца йоьлаьй из мальера культура. Отделе-не дІайийнаьх 167 гектарах хІанзле 60 гектар совгІа чуийцаЬ, Мерза овлаш шекар доаькхача заводе дІадлара график тІара из а еш дика шекара свекла хІанзле 331 тонн дІеенна отделене.

Шекара свекла чуецар а кхаьшка ца уллаеш дІеелар а дика вІаштІехьдьыкхад из культура лелаеча бригада кулгалхоьчо Махмудов Мохьмада. Цун бригада болхлоша тІехьхоачашду шоаш тІаийца со-циалистически дехкараш, Маьса-ла, ше лелаеча цхьан гектара тІара тІара социалистически дехкарех 250 центнер яькха еэчча 264 центнер дІеенна Коврижкаев Лемас, Иштта дика кхенЬ шекара свекла Джабраилов Іабдулъьамида, кхыбараша.

Н. ЗАЙНУТДИНОВ.

НОВ. В. М. МУНАЕВ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙН СОВЕТА СНАБЖЕНЕИ СБЫТЕИ УПРАВЛЕНЕ НАЧАЛЬНИКА ГІУЛАКХА ТІАРА ДІАВАККХАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сонам бу:

нов. Мунаев Висаит Мунаевич Управленена начальника Іелаш ца ларах снабжениен сбытен Управлене ГІулакха тІара ДІавакхха.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиум председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиум секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1974 шера 18 сентябрь.

НОВ. А. Б. ШУАНПОВ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА СНАБЖЕНЕИ СБЫТЕИ УПРАВЛЕНЕ НАЧАЛЬНИКАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сонам бу:

нов. Шуанпов Абдулла Баудинович Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета снабженен сбытен Управлене начальникалла хьожаварах.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиум секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1974 шера 18 сентябрь.

Къахьегама вахте

Хьинаре къахьегаш я укг дешоькха Грозненски локомотивин депо бригаДаш. Хьалха боахама муьлх ДІа-хьа баьхьара нйс бетта план ухх бетта хьалхарча дешоькха кхоачаньнЬ тепловозий машинисташ ни, Алексеев, Пыженков, Истамулов, Арбузов, Писклов, Марков, кхы дукхаьнна. Барах керте латтача бригадаша. Царех хІара бригада нтташ беза муьлх тІаьбола поездаш дІа-ьхьа йнгай, царна планаш совгІа дІа-ьхьа биькьаЬ 15-15 эзар тонн хьалхьа боахама муьлх ехьдьдьа дукха дизельнн доагор. Масала, Арбузов керте латтача бригада кхоьадьа яьх тонн дизельнн доагор, хІаьта машинистца Истамулова кулгаДеча бригада кхоьадьЬ 11 тонн.

Хьинаре къахьегаш ба ремонтнн чечий боьхлой а. Дийнахьх 5-6 локомотив кийчЬо пар.

* * *

Укх бетта хьалхарча дешоькха Іоьльмате боькха ккаь хилар Грозненски вагонин депо слесарь Мадаев Салих Мадаевич. Дукхаьча шерашка машиннинаьхьа транспорте хьинаре къа а хьегаш башхІа-дика толамаш дахарах Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума УказаГІа Сийлен грамота елар цунна. Цох боькха ккаь хилар цунна къахьегаш болча новкъостаШта а.

Дика болх барах, нахана безаме, товш-хиларх Грозненска станце ва-гонашка техническн хьежача пункта коллективе сийду цун. Цига эгтара дикагІа доарХІаш вола слесарь ва из.

Социалистически яьхе баьнача ремонтникашта юкъе хьалха латтачарех ва Салих Мадаевич. Балха тІара мукъаволча хана цо ремонт а ян, кийчьЬ 70 вагон. Укх шера по къахьегача пункта коллективе материалаш кхомбеш дІаахийтарах паччаьхьалхенна баъ пайда 10 эзар сом да.

ТІехдика производственни хьоькхамаш хиларах техническн осмотра пункта болхлоьнца юкъе хьалхарчаЬ коммунистически къахьегама ударник ярх сийлен цІи сиНай цунна. Дукха сийлен грамоташ, ахчан премеш тийнай, къахьегама книжка тІа дІа а ядаеш нтташ барахлаш яьхад.

Г. АНОХОВ.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БАЛХА ЙОАКХО Е

Вай республикан партийн комитеташен юхььанцарча партийн организацешкеран идейно – хетама болх дІаДо. а тобара бокхца доархІам болашца бе «Белоруссе партийн организацие идеологическ кадраш хьалхарареи нарна кхетам бераш бадда», бола КПСС ЦК соцам. Цу тІа Центральн Комитето белгалдаьккхий идеологическ болх коммунизм хьалъера хьалхарч участок хилар, идейно-хетама балха доарХІам а ну балха партийн комитеташен юхььанцарча парторганизацешен тІе, боьлІа терзам а лакхбе безаш хилар.

Цхьан районе е предприяте бечА идейно – политическ балхаЬ хьежаЬ гучадилаЬ идеологическ болх нийса, ма боаг-тІара беш хилча, цо ниька сахетам лаккбеш, тІулаЬхаш тоьдеш, кхъахетамаца бола бедар соьвевхьаьш хилар.

Парте обкома Х пленум хинначул тІехьаІга республикеран коммунистаца, берригача кхьалхаьмхоца дикаІга Іоьхьо марксистско - ленинскн теория, парте документаш, дунен халкьаьпта юкьерчаьнгаьчарчаьнгаьн болх бедар соьвевхьаьш хилар. Цунца лакклу бахача наьха сахетам, из холу пар обшествена долча берката хьакхечА.

Бакъда цхьаьолча партийн комитеташен юхььанцарча парторганизацешен тІе – бинза пайда эцац кхъхеГаьн-хорта идейно - политическ аьлинн яра йолаш йолча торонех, кхъхеГаьмхой коллективай лаккбеннача политическин общественнин кхетамта, культура а образование а боарамта хьежжа йоьла коммунистически кхетам балара формашн методашн юкьейолаьлан.

Из ишта хилар хьалхьох Октябрьски, Шелковской, Назрановски, Наурски, кхьйолча районашка баьча идеологическ балха итогашца. Уьмаза гучадаьлар цхьаьолча партийн комитеташца парторганизаций, профсоюзий, комсомола, просветительн учреждений идейно-хетама балара тІе - системе ца хилар, вІашн бувзам оттабе, из болх цхьаьл хІамана тІаберабеЗ, нийсбе на ца ларо. ЦхьаьолйочА парторганизацей вІаштІехьалучар производственн нах бахьаьрн бера ахетамА балха цхьаьтарра йеЗнин влияни хилийтА, вІашшІаЬ пропагандистски, агитационни, культурно – просветительнн балха формашн методашн.

Уж шоашкара дІаДехарш кхочаьш а ца деш, цхьаьолча партийнн общественнин органнзацеца шоашкара ца боаГІа кхетам балара цхьаьдоа декхарш кхочаьшду, уг е вокх организацеца цхьа тайпа политически тІулаьхаш чакхдоах, цоьаЙ специфика а нахаца бечА балара цоьаЙ методаш а тер-кал ца еш.

Из бахьан долаш хетаьу идеологическн болх цхьа тайпа болаш санна. Идеологическн балка хьадда доа декхарш кьоастадар — из да партийно-политическ балха перспективин текущин планирование учет лелаелта. Цхьаьбахьа цхьаьолча партийн комитеташен парторганизацешкен из тайпа учет ма масала, Октябрьски УБР (секретарь Е. П. Павлов). Цу организацеца наха хькье бечА политическ балха план уьх тайпара я: цехашкарчаьнгаьн, бригадашкарча социалистически яьхьа хетамаш, пенграет арадаьккхар, политинформаторий совещаш. Иштта я хетама балха планн «НИПИнефтехимавтомат» проектин институтта парторганизацие а (секретарь Н. Т. Демяхова).

Иштта, уьттаечА ниданца де лерхІама тІулаьхий ціеранн дІаьхьарчаьнгаьн соьвГІа кхетам балара декхарш а е коллективе дола балха хьаьлаш а лаьрхІан.

Иштта йола практика хуьшца еза. Масалан, «Грозгипронефтехим» института парторганизацо кхетам балара план, массово-политическ организационнин тІулаьхий план механически оттаьн я. Из вІашн дувзаделна доаШача, кхьаьста долча коллективе хьаьле оттаьн я. Дукха тІулаьхаш ду цига. Бакъда кхетам балара система яц.

Отчетнн хана цига дуХььала шиъ лекцин мара яьиц, агитаторий семинараш чакхъехаш. ПланагІа е лаьрхІа «Институте беча идеологическн балхаЬ» йола партийн собраин хилаьзар. Институте болх беш зезар гаргга car ва, царех 30 шерга кхаччалца ца йоьлаш ахаш гарга а болаш.

Коммунистически кхетам балара, правови кхетам балара хьакъхьара партийн собраеш хиннаеш.

«Октябрьнефть» НГДУ парторганизацие (секретарь А. Г. Еливнкова) парткома перспективин план яц. Цига иштта ян кварталн а, беттА планан а. «Октябрьнефть» НГДУ парткхаЬа партийн организацие кхетам балара болх хьаьмаста оттабар тІоаГІа уйла е доагІаш да. КПСС обкома х пленума решенешка хьежжа е ешаш хинна интернационалнн, патриотически, атеистически кхетам балара план 1973 шера сентябрь бетта мара оттаьть ьаьлгаш. Парткомо политинформаторийн агитаторийн группаЬ кулгалучарчаьнгаьн яц. Парткома членех цхьаьнца а жоп лаьцнар бена балха. Кхьметтел цар спискаца яц парткомо.

Парторганизацие хьоастаьйаьш агитационнин а массовин балха кеттера эвенош, цар балха декхарш.

Перспективин йоьшар кварталыьн, бетта план ян «Гипроспецхозстрой» института парторганизацие а (секретарь П. В. Ковалев). Коллективе идейно-хетама болх тоьбара тІулаьхаш оттаьдьдаш, укхаза болх беш керттерча дацьке, кагархой боллаше я.

Парторганизацей секретарашца цар заместителашца дацьа кхьамаьлаГІа гучадилар хІанзарча хана идеологическн болх вІаштІехьбаккхара тІулаьхха уж бокхха лоарХІам беш хилар, идейно-хетама балха декхарш цар дика кхетаьеш, хилар. Цу балха тІехь долча кхочамбошарех дийнар парте Октябрьски, районе а, Бакъда уж тІалаташ дІаДаьхьа кхьаьжьа хІама данзар. Цу тайпара, КПСС Октябрьски райкомо боагІаш бола тІаьхьажам лоаттаблаьнар парте обкома Х пленума решенешка кхочаьшъера. Из дерригА хилар парте Октябрьски райкомо кхьаьстІ хІа хьаьстІ кхетамца кхетаьа болх бара юхььанцарча парторганизацешкара доагІар дІаьхьа ца ца деш дехьаьн долаш.

Парте районо кхочамбаш ... ...

КЕРДАЧА ХЬУВКЪАМА ЛАРД ЙОЛЛ

Укг шера 71 эзар тоин ялат чунйиад Грозненски районе боахаяшка. Из лийрхачуа дукхха кІезнагІа да. Юкъера лаьрхІаеча ІІаара гектара ІІаара 16 центнер мара яьххаяц. Соахка хиннучуа дукхха лоагІа да хуч шера хьувкъам.

Піхе шера планагІа районе 465 эзар тоин ялат чуяца дезаш да. 1975 шера 125 эзар тоин ялат чуда деза тха. Из хаха декхар да. Толамца из кхоачандара ІІаяне а гурахьа ялат ІІаде кийчуьн, ІІаДалаца шерашка дийнна ІІалаташ гурекан а деш махулла дукхагІа лайда эца беза йолаш йолча торонех, ІІаара гектара хьувкъам лаьхбара дерригА низаш оарцагІадаха деза.

Малагіа тороташ я ялат дукхагІа дакххара? ІІаара ахархочоа хошш да гурахьа юв культураш дІаюьрйІола лаьтта а эпІь а хьаллхе аьхаа ІІаара ІІаара дукхагІа ялат ІІаллаца. 1973 шера гурахьеш бІаьстби ийтта ахаиаш лаьтта. Цул совгІа районе дукхагІа долча боахаяшка ялат чуийнача лаьтташка хоме йІасча юкъашта луцеш ца а ешьа йьха ІІаДийнадар ялат. Из бехьам долаш ца участкашка ІІаДийнйча ялатах пилиьлшк латар. Севооборот теркал на ешь кІа хиннача кІа ІІаДийра, пудуьха баьцьсвІай овла боккабелар, мучшистая роса яха ІІазар кхийтар.

Ханнацьх даизар оахам. Агротехника телхаяра эггара кхеармагІа дар лаьттах ІІаДоллача хана лерттІа фу ІІа ца доллар да. Доагіача тейпара фу кІоарра да дужийташ моттягаш ийсьеьлар.

Уж кхоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски шурий, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Ялат дукхагІа дакхха бойкха аьттув хуийтт ханнаьхьн лерттІен йоккача удобренеш. Районе хьаькхачоа кІоачамболлаш фосфорин удобренеш, ІІаьхьа йолчарех дикача дас санна пайда а эпаш. № 2 йолча бьаьдалаийн - шурий, Грозненски шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе тІехь кхоале йоацаш талхаш яда удобренеш.

Оахам даьчуа тІехьагІа макха боккхаш удобреней товсаш пийслу. Из ІІаала меергІолаш даш. Іаьчуа ІІаьхьа гаьта удобренеш ІІоагІа галаш а хиле діаоттаг.

Белгалаьккха деза, районе организацийн удобренеш пайда эцара дукхагІа теркам тІабоахйтІаца. 1974 шера хьувкъама лард йоллаш 300 эзар тоин гаргта кхаьнка кхо ІІаззар боахаяшка. Цхьабаьккха, цунах лерттІа пайда на эцаш пийслу. ЦІхьайочча уьчаташка эцнача боарамагІа дийла деза кхо.

ХІара гектара хьувкъам ІІаДийнадар боккхача лоарХІаме да фу дика хилар. Дукха ялат эпаллар «Кавказ», «Аврора» яха фу ІІаДеарах. ТІехьарлар кхы ІІа ца де лаьрХІаДоаха. «Кавказ» яха фу дика хьувкъардоллаш дар, из хьехедеш цІенхаштта кхоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски районе, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Доагіа а доагіаш дукха дийнад. Предшественникех. ХІанна ЦІхьоалаІІча мая цІеарІІча колхозе дукхх эзар гектара ІІа эспарит ІІаьюь. Из хиннача ялат ІІаДийча цхьан гектара ІІара 35 центнер йоаьхх. Фийбола культураш ІІаьгІаьрлоса хьажжийІ, цекара свекла йийна хиннача ІІаьс еза. Уж культураш гурахьа чуэн. Цудухьа ханнаьхь уж чу а ена мукъаьдкхка деза ІІаьтта.

Гурахьа дийна ялат хиннача юха а гурахьа ялат ІІаДийнйча. «Загорский», Грозненски шурий совхозашка, «Советская Россия» яхача колхозе даьар хилар бьаьдоагІаеш.

Уж дерригА хоачамбоацараш уьх шера ца писдалийта лаьрХІаД боахаяшка. ХьаІІа доагІаеча шера хьувкъама гурехьа ялат ІІаде лаьрХІача 43 эзар гектараш хІаиаде 38520 гектар аьхай. ХІаьта ханнаьхь лаьтта яхар ялат дукхагІа дакххара эггара керттерча фактОрех ІІа я. ЦІхьаБаьккха, № 1 йолча шурий, «Ерийоловский» совхозашка оахам деарга тІеХьатетт. Цу боахаяшка кІезнагІа даьхь лаьтта аханза да.

Уж шера цІенхаштта теркам ТІабоахйтаг тха, районе боахаяшка дика фу кийдаоаха. Планагіа 9158 тоин ІІаДийнадар деаха 10102 тоин кондиционни фу ІІаДашлаьр. Хала хете а пухах 300 тоин цолаГІчеш 100 тоин хьоаІІчеш классагІа да. Из фу гаргарчу хаьна цхьоалагІча классагІа ІІаяоачаде лерхІ.

ДерригА ІІаДувка ялатах районе 80 процент гурахьа дув ялат да. Цудухьа дерригА низэш ІІаДахийта деза гурахьа дув ялат дукхагІа дакххара.

Ялат ІІаде доаДаллие шозза культураш еш, ювша макхаш яхха дика. Фу дикагІа дужаргІа долаш ІІаьгІаьрлаьтта.

Къаьстта теркам ІІабахийта беза ІІаДеле фуна обработкийра. ІІаде ха хьатІаяхачаде 7—10 ди хьалха молхаш тоха еза фурма.

КІезнагІа лоарХІам болаш дац техника кийча хиларг, ІІаДа механизатора из ІІачІоаГІъар.

Боккача лоарХІаме да кхаьнка къаьстача механизаторашта юкъе социалистически яьх нийса ІІаштІехьаьккхйр, карагІаьлийнарш шерра ІІаДоаьмийтара «Къаьстамагі лиГІ», «Молниеа» хан-ханна - ІІаьа арахецар, оесарле ІІаяха йолаш дяка болх баьчоа массенена гуш ахчиа совгІаштш телар.

Уж дерригА ІІулаяхьаш лерттІа чакхдахарца лоарХІадерг, ІІаДе пятилетка задани хьоачашъе.

Районе ахархой декхарийла биса йиш яц. ДерригА низаш оарцагІаьлаьр деза паччахьалхен задани хьоачашъяра.

И. БОЙКО,
Грозненски райисполкома юрта боахаяш управление начальник.

СТОЛИЧНИ АВТОЗАВОДИЙН КЕРДА ИНИЦИАТИВА

МОСКВА. И. А. Лихачева цІерІІча Масковски автомобильн завода (ЗИЛ яха производственни объединени) коллективе ІІаьлаГІа оатлаетт ІІа задачеш хьоачашъяра ІІу ІІаьхка хьаькхачаш я. ІІаДалаца чкха, шера хьаькхачаш овсарле 20,5 процент лаьхьхенна, планагІа 18,5 мара ІІа хиннаца, хІаьта ялаяца совгІа ДІаяхийнйча 105,5 миллион сома маьхьа продукци. Июне завода конвейера тІаара арахьлар миллионалагІа йоаьа ЗИЛ-130 яха автомобиль.

Уж толамаш даха аьттув бьаьдар производственни процесслийта шерра автоматизаЛийн механизацийн эрах, прогрессийни технологи юкъейоаьлаярах. Объединене боах беш я 17 комплексийн - механизированийн цехи 32 участоки, 2,28 автоматиченни 500 поточнийн механизированийн линеш.

ХІанз автозаводийн коллективо ДІайолаьйй маьхьера инициативе. Цар ДІайолаьйй чурчеш хоачачеш дикагІа пайда эцара, ІІаниЛанна карагІаьлийнарашн техникен сихагІа производственна юкъеХьулхарг, из ларле а йоацаш дикагІа йола продукци арахецара мощностан совьхьара тІехьара социалистически яхь.

СУРТА ТІА: ЗИЛ.130 яха грузовой автомобилаш ІІаштІехьехача керттерча конвейер тІе.

В. МАСТЮКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Промышленни ларда тІа.

КНДР-е сихача темпагІа дегІаях промышленни ларда тІе хоа тІаРа фу ойалаяраш ледаделга. Масала, Пхеньяна юхха болх беш я шера 100 миллион гаргта фуЛуш йоаа ши предприятийн. Цу тайпара фабрика хьалтьяЛ Кихо, яхача металлургически центра гаьна ВиниЦкин. Кхаьнко яхача ІІаьа ІІаьте болх беш да шера ПІи эзар тоин дуЛа луш. Бола бовабашкан делаш боахам. Цу цхьан хинна шерьеш я кое тІарча ДаЛлазаРашта доаХьар тела беза, хьалъеш латт йоккхий комбайнерийн заводан. Шу чакхдоалаш 1,8-эза дукхагІа тергда котамийн боабашкийн дух, хІаьта фуЛаш — цхьан ахаззендукхагІа гулдергда.

Пхеньян.
АПН корреспондент.

Чах елла силос

Ча, хьоаналан цунах мел дукха йоаХХе а, хьалъеГІа доаХанна доаХьурйийна даьрХІа ІІаГахьа пайда эцаш хиннадан. ГІулаях миштал аьлча, чах йоаХХа хьоалаЛаш хьаЛбоШта мелеш. ІІаьта пайда луш я.

Дукха ха йоацаш Казахски ССР ІнЛмай Академе микробиологи институтеш Институте хьаьвЛ къьстта екъа бактериальн закваска. Закваска а теха ча кийч, дича, цун ялетка а ІІаьЛлу, цунцара шурий кислота аЛсамдолаш, ну тайпара, чах болла пайда да дукха а дукхагІа хуЛ. Бактериальн закваска а тохаш чах яь силос гІаЛ а дахе хьо доалаш. Казахстане доаХьарш кийчара керда метод эггара ІІаьхьа ІІаьЛийнЛ Джамбулски областеРча колхозашка.

Николай МАСЛОВ,
АПН корреспондент.
Алма-Ата.

МАССАЗА А НАХАЦА

Сайре. Доно ІІ малх чубиза баьлъераш йоагІа, ЦхьаьнепА тІехьа цоллагІъар йоагІаш хлотенна Назрановски автотранспортни предприятеш хьчуучаш и грузовий легковия автомашинаш. Сиха шоай машинаш оттае езача ДІа а оттайийя цІаух цар тІара цхьаьбола водителаш, хІаьта вожаш тоха дезаеча сиха кулг теие, шоай автомашинашца Іуйрийна балха арабала мара ца бешаш уж кийчийн мара діаболхан. Царца юкъе ва юкъерча дегІара, йиза, еленица безаме юхь йоца Ойодов Жабраил. Номер 40—56 йола ГАЗ-24 маркагІара цун такен йоазаш я Назрановски районерча дукхача пассажираца. Цо ший таксеца ДІа-юха биГа пассажираш цунна ІІоагІа баркал аьле, ловца бьаькхе мара ДІаболхан. Миччаьжа эзха вале а нахаца та ховрдолаш, ледаЛургоолаш саг ва из оал цунах из воаначаРи безачарн. Нахаца безаме, Іимерзаш товш хиларах оалаш дешаш да уж. Иштта хила а веза пассажираш ДІаьа ихувлаш болх беш вола саг.

Тхьаьн иттех шу да тайпайарца автобоахамашка Жабраил кхаьнгаш вола. Цу шерашка дукха дика ІІамаш карагІийнйнад цунна. Из иштта хилара тешаш деш да цун кхаььеГІа книжка тІа даь дукха йоазош. Иштаг да цу тІа ДІа а ялеш яьха баркалаш, тхьаь иттех. Сийлен грамота енний цунна. Царца юкъе я Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча СовгІа Президиума Сийлен грамотА а дукха ахчан совгІаташ а. Цул совгІа ленинин лаьтташ карлдерзадара. «За доблестный труд» яха, ленински юбилейни медалаш, «1973 шера социалистически яьхь котаьвнар» яха сийлен значок. ДІадахача шера елар цунна «Авари йоацаш болх бу» яха ихьоалаГІча степена значок. Дукккача шерашка автотранспортни предприяте Сийлен доска тІа доал цун портрет.

Цун хьаьнлача кхаьгача ІІаьнкьа тешаЛ деш лоЛа совгІаташ да уж. Ше хІанз кхаьГаш волча предприяте болх беш ІІаьлеЛ деш цхьаьнца замечани йоацаш болх беш ва Махмодов Жабраил, Юкъера лаьрХІача 151—160 процент ІІлан хоачаш ца еш нагахьа ДІа ДІадахийтаз цо. Иштта бетта задани 171 процент хоачаийнйр. ХІаьта август бетта ІІлан шозза производственни дасцилина телха ца еш да уж.

Тешаме новьстг Ойодов Жабраил хиларах а дукха масалаш доаладе йиш я. Шийна ІІаБилла болх по бизза хоачаш а беш предприяте кулгалхошца цо бехк баккхийта цкъа цІий ала вийзаяш цун, яхаш дувш цунца кхаьгаш болча воаЛетлаца, Цкъа санна дуккказа моттягаш нийсьеьнай Жабраила машина ча бин а бенна хІаманш а йоташ пассажираш ДІабаха. Цар дай лаха а лехе уж цо парна ДІалуш, цар цунна ІІоагІа баркал оалаш моттягаш нийсьеьнай.

Кхомбара тІехьа водителаш та юкъе яьркъа социалистически яхьа а даьм хьаькхалатачарех наГ ва Жабраил, Нахаьа кварТал ДІайолаш цо 200-300 килограмм доагор ца кхоаеш, ПланагІа чархаш ца хувшаш 40 эзар километр машинага нийк байта безача 44 эзар километр нийк байтаб цо ший машинага.

Из болх беш йолча автотранспортни предприяте коллективе Назраначча предприятеш юкъе хьлялаттачарех наГ я пятилетка дьлаГІчА, хьоастамбеча шера. Цун водителаца ДІабахча барХІ бетта ДІа-юха биГаб ІІаьш эзарш пассажираш, планал совгІа ДІа-юха биХьаб итташ эзараш тоннаш хьалха боаьнца мухь. Иштта дика хьаькхаГаш хиларах автотранспортни предприяте коллективна ІІоагІча кварталгА итогаш йинча елар КПСС Назрановски райкомен райисполкомен карара карара тела ЦІн байракин ахчан премин. Уж толамаш даьхаяя хьинаре хьа а хьегаш дизза даьхь лапарах ІІу предприяте эггара дикагІа лоарХІача Ойодов Жабраил керте латтача бригаделга елар 500 сом премин. Шийна иштта ше керте латтача коллективна сий діаХо кхы а лаьхьгІа доаттаделара хьинар кхо да цун хьаьхьга лерхІ но.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТІА: водитель Ж. Ойодов.

И. ПЛИЕВА сурт.

БОЛХЛОША-АХАРХОШТА

Дукккача хана деш хьадоагІа Грозненча «Красный молот» заводен «Загорский» совхозен кхаьхьегамхошта юкъера пефсни бувзаваш. Завода болхлошамассе а хана ден ювхозера кердаларш, юртбоахама балхаш чакхдоахача ота новькстаг ду.

Дукха ха йоацаш заводе кулгалдеча бригаделча механизатораша ІІаташ чуэнда а кхы балхаш чакхдоахача а дика толамаш дахарх, цар ІІоай социалистически декхарашн толамца кхоачаьдарх болча хоам.

Уж толамаш даХарца бригада коллективага моаршал хатта бахар завода культура ЦІен художественни самодеятельноста доаХьашхой. Кхаьгарма кІотало йькхарий сийна концерт оттадир щар. Цига даьХа доацаш бар самодеятельни артисташ Виктор Дорошев, Михаила Титиевский, Татьяна Вишнякова, Валентина Мухлынина, Ирина Ширяева, кхьбарш.

А. ГАДАБОРШЕВ,
«Красный молот» завода радиогазета редактор.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ЛЕДАРА ЛЕЛ КХАШКАРА БАЛХАШ

«1974 шера ялат чуэнадеш юрта боахама продукташ кийчьеьлеш ІІаДаДорийн» бола КПСС ЦК, СССР Министрийн Совета совьм а ну ТІаьхьаьнца КПСС Нохч - ГІалгІай обкомен Министрийн Совете совьм а лерттІа хоачачбан Сунженски района дукхагІйолча колхозашка.

Кхаьшара болх - боагІаеча тайпара ІІаштІехьа ІІа баьккхаьрах, йолаш йолча техникех лерттІа пайда ІІа эцарх районе колхозашка 10 ди - тІехьа ІІаьккхар ялата - бобовни - ке бола ялати чуэнлаца, ча дукхха доа а даьХ. Кхьаьстта дукха ялат доаДаьлаш цхьаьнтІара ІІара Орджоникидзе, Киров, ХІХ партсъезда цІеарІІча, «Заветы Ильича», «Восход» яхача колхозашка.

Хиллаьнна ялаттаьх пайда эцача цІенхаштта хоачачбаьдарашн пийсьеьлайтарех бийр болча ялата планагІа ХІара гектара хьувкъам 22,5 центнер ІІара бесаяца юкъера лаьрХІача ерригача районе 16,8 центнер мара хиннаш. Из болх тесса лелабаьб «Путь к коммунизму» яхача колхозе.

Доккха декхар ТІаДисаЯ районе. Дукхха ДІайрХІача ка болча йолча 23 эзар тоин ІІа доаХьаьнца ІІаДисаЯ. Чаччаьлаькхенна ялат доХьара халкъбоахама планан районе хоачачаш ца яра кхоачаш болаш да. 26 августе ТІаьхьоачаш ерригача колхозашца декхар планийн доагІаяьл 49 процент мара даьл. Ялат дикагІа кийчьеьра йоацаш йолча торонех боагІаеча тайпара пайда эцаш.

Уж кхоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски шурий, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Ялат дукхагІа дакхха бойкха аьттув хуийтт ханнаьхьн лерттІен йоккача удобренеш. Районе хьаькхачоа кІоачамболлаш фосфорин удобренеш, ІІаьхьа йолчарех дикача дас санна пайда а эпаш. № 2 йолча бьаьдалаийн - шурий, Грозненски шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе тІехь кхоале йоацаш талхаш яда удобренеш.

Оахам даьчуа тІехьагІа макха боккхаш удобреней товсаш пийслу. Из ІІаала меергІолаш даш. Іаьчуа ІІаьхьа гаьта удобренеш ІІоагІа галаш а хиле діаоттаг.

Белгалаьккха деза, районе организацийн удобренеш пайда эцара дукхагІа теркам ТІабоахйтІаца. 1974 шера хьувкъама лард йоллаш 300 эзар тоин гаргта кхаьнка кхо ІІаззар боахаяшка. Цхьабаьккха, цунах лерттІа пайда на эцаш пийслу. ЦІхьайочча уьчаташка эцнача боарамагІа дийла деза кхо.

ХІара гектара хьувкъам ІІаДийнадар боккхача лоарХІаме да фу дика хилар. Дукха ялат эпаллар «Кавказ», «Аврора» яха фу ІІаДеарах. ТІехьарлар кхы ІІа ца де лаьрХІаДоаха. «Кавказ» яха фу дика хьувкъардоллаш дар, из хьехедеш цІенхаштта кхоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски районе, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Дукхха декхар ТІаДисаЯ районе. Дукхха ДІайрХІача ка болча йолча 23 эзар тоин ІІа доаХьаьнца ІІаДисаЯ. Чаччаьлаькхенна ялат доХьара халкъбоахама планан районе хоачачаш ца яра кхоачаш болаш да. 26 августе ТІаьхьоачаш ерригача колхозашца декхар планийн доагІаяьл 49 процент мара даьл. Ялат дикагІа кийчьеьра йоацаш йолча торонех боагІаеча тайпара пайда эцаш.

Уж дерригА хоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски шурий, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Ялат дукхагІа дакхха бойкха аьттув хуийтт ханнаьхьн лерттІен йоккача удобренеш. Районе хьаькхачоа кІоачамболлаш фосфорин удобренеш, ІІаьхьа йолчарех дикача дас санна пайда а эпаш. № 2 йолча бьаьдалаийн - шурий, Грозненски шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе тІехь кхоале йоацаш талхаш яда удобренеш.

Оахам даьчуа тІехьагІа макха боккхаш удобреней товсаш пийслу. Из ІІаала меергІолаш даш. Іаьчуа ІІаьхьа гаьта удобренеш ІІоагІа галаш а хиле діаоттаг.

Белгалаьккха деза, районе организацийн удобренеш пайда эцара дукхагІа теркам ТІабоахйтІаца. 1974 шера хьувкъама лард йоллаш 300 эзар тоин гаргта кхаьнка кхо ІІаззар боахаяшка. Цхьабаьккха, цунах лерттІа пайда на эцаш пийслу. ЦІхьайочча уьчаташка эцнача боарамагІа дийла деза кхо.

ХІара гектара хьувкъам ІІаДийнадар боккхача лоарХІаме да фу дика хилар. Дукха ялат эпаллар «Кавказ», «Аврора» яха фу ІІаДеарах. ТІехьарлар кхы ІІа ца де лаьрХІаДоаха. «Кавказ» яха фу дика хьувкъардоллаш дар, из хьехедеш цІенхаштта кхоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски районе, «Ерийоловский», № 1 йолча шурий совхозашка, Ленина цІеарІІча колхозе. Цу боахаяшка, районе эгара кІезнагІа ялат дамкхар, цІьан гектара ІІара — 11—14 центнер.

Дукхха декхар ТІаДисаЯ районе. Дукхха ДІайрХІача ка болча йолча 23 эзар тоин ІІа доаХьаьнца ІІаДисаЯ. Чаччаьлаькхенна ялат доХьара халкъбоахама планан районе хоачачаш ца яра кхоачаш болаш да. 26 августе ТІаьхьоачаш ерригача колхозашца декхар планийн доагІаяьл 49 процент мара даьл. Ялат дикагІа кийчьеьра йоацаш йолча торонех боагІаеча тайпара пайда эцаш.

Уж дерригА хоачамбоацараш пийсеьлар Грозненски шурий

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

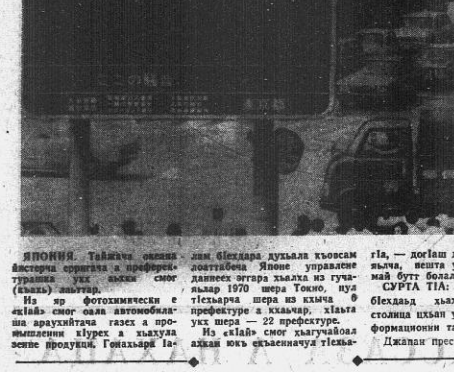

ЯПОНИЯ. Тайкачча оазна йистерча сергагна а проверкеш тарашна чух аьхьа снег (хьаь) аьттар.

Из ярт фотохимически е «хIай» снег оаза автомобилиш араухийтача газех а проьмышленни кIурех а хьаьдуна зенне продукци. Гонахьара Iаьна, цу Iулахха баьхьаьшхьа хьагучадеха.

Следстве шиг уйла тIасоцайир, форда тIа касткаста хилда дьаьна дитаьаш — пиратстах наркотический средствашхьа хьалгIа США чухьхьара шоашта эгтара кIезингалгIа хьаьмал дуккагIа пайдеш бозаш долча Сай Сантиеги цунцара аьрь пьаьхьахон. Наьхьа эьшьаьн хург ма ойй аьнна хIама доацаш йийкха боькььл хоа латтар ца, цуаьхьа форда тIара нийъ маьхьх Флорида мьарша чахдбарга аьнна хеталора. Хьаьта а шиг кхача еанча пункте дIакхьачаьш хьта. Кьмка аьмкаьнсьн порташка а гучаьхьнаьш из. Форда йистаца латтача США хано шиг ма хулла яхта лахарах хIама хиннадаш: лер йоаьшш даьйа дIадьаьнаг кемен цун пассажираьш...

Из США форда йистс чух тIехьхарча хана хиннаьш «хьгарет» цаI мара дан. Официальнн даннегIа, алхха чех тIехьхарча шин шера кьулбсььнгахьара форда тIа кIезингалгIа йийнаьле а де доацаш йийнай 30 форда йяттен катери. Лер йоаьшш сов духха кемаш довш хиларах кььстта следствии вIашаIIоллаьша даланцар Iаьхьаьн. Цхьа6ахьда ихьаьнца дена массада а аьхьаьгIа дисар цун, кьийк хьагучаьхьхкарга нуташ дола дIоагIа кIорлаьнаьш. Iаьльмат таьхьшIа нийлгне нийслоре кемаш довр. Форда наьхьа долхаш дола кемаш дуккагIа даьхье технически тIехIаьжна хьаьгIа, дIаьтта хаттаьн сатийна форда наьхьа эгтара аьттув болашгIа дола хьалаш дар.

ХIаьта а хатараш дIаьхо тIагIа дуккагIа хулар. ДуккагIа хулар масс тайпара деш дола дегабуамаш а, цар +- мел нийса доацаш уж хиннидале а, — бухсоцаша кхььчча Iаьдалашка йиш хулийтар цкъарна юхьнга духгIаьодалгурговаца хьаьгIа дуккагIа дуьхьала хьоьсаьн доаттабоча Японе управление даннеех эгтара хьаьда из гуш йьлар 1970 шера Токио, цуI тIехьарча шера из кIыча б префектуре а хьаьчар, хIаьта уж шера — 22 префектуре.

Из «хIай» снег хьагучайоаьл аьхьан юкъ ексьеначуч тIехьарIа, — доглаш делха ха чаккъььча, нешта уьхх шера-м май бутт болалуча хана а яр.

СУРТА ТIА: газаша фо мел бIехьадьд хьаьхьокъан бола столица цхьан улица тIара информационни тахьо.

Джаннаи пресс—ТАСС сурт.

ШОАЙ УНАХЦIЕНА ХИЛА БЕЗАМ БАЛЕ—АДА

ЛОРА ХЬЕХАМ

«Вахар, — лелар дан», белгаллаьккхад шиг хана Вольтера. Ший вахар дIаьдоладенна хьаьхьара; сахьаташке а деиз ший махулла хьуьш хуьдбер, хIаьта ши-шегIа еш доа уж. цун «тренировкаш» бо. Ма Iо ма, цуьнна хьаьлашца дикагIа, тарлу дегIаьоагIа. оргаьнам. Физически упражнеш нешца еш доа Iоьлле Iаьлаьмате доьхьа я вайна а, — доьхкагIарна. Масала, тренировка ца ярьа наьха дегIа яра кIезингалгIа ба хьаьдаьна физически культура хьаьдаьна наьха дегаьнна. Спортсмена дог сатийна долча хана а цо цхьан минута ахьаьшшка чуттот тренировка ца ярьа сага дегI тотгар, мисса шийн, цхьаьбаьда, сихха доьл беча хана цхьаьхха эг доацаш ший балгаьн. оьсдарг, шооза лаьхьа мотгаш да ма. ХIаьта из — дог кIезгIа деттадаларгIа хулаш а доацаш, хIара кIезингалгIа тохаьдалара иш боккхагIа хулаш хиларг бахьаьн долаш да. Балха хьаьнга ешаьнгахьара заманахьа бахьаьчча ишка ширара, барзкъа тийнна, кьонгчаьн деиаьн доацаш кьебьаьб уж.

Вай Iаьмаьн техникан эамо кIезнгIабойн-хьогI, вшабаьйн-хьогI волавенна лелара доархIам? ВIаьлла а бабIа! Iаьмахошта-медикашта хетачох, второьлероз, гипертонн, инокарда инфаркт хулийтача бахьаьнашта юкъаьр коттерра хIаьда дан аьнна дар — тIехьаьнкхе хIама аьарн кхочкам бо. Iаьлаш маьженаьш цI хьеьрн. Бакъдар аьнча бергиннех а-м хуьдалургбан, е хила безаш я бан марафонашш, цIьхьаьбаьда дарго — боарамаш тIех на я доаккхаьш — уьнхIенно хилийтарн чIогIгIаьрн дуьхьа, тхона хетачох, белгаллара моттиг IIаьлаш еза тIара сага вахарг хIаьна еза аьнна. Вовзаш цо ча советски кардиолога академика А. Л. Мясникова ньаьл, уьнхIенна хьара автомобIаьнна кIезингIа лелен гIаш е удаьш дуккагIа лелен веза — цIьхьан дийнаьхь 10 километраьл кIезингIа ца лелен. Тарлой, гIаьле по уьзаш Iе веза. Шийн доазала боарам 22 шу дазнинча хана ший хинна чу тIа леладе гIерта веза. Вера хана дена оттаьнна болашн са ца дуьзаш хила гIерта веза. «Уьнхьаьнно бахьаьн долаш аьарех хьаьстта чIогIа» Iаьдаьн ца Эстоне. Уж хьаьгIа ньаьл хиларо тIа-гIа дуккагIа. МоллагIа хаьаш болаш бале а, ньаьхьа безам тIаьуьз нарна, городашка а куртаька а. Спортивни оргаьнизаьнн. Iаьмахой, лоранш, педагогаш цхьана оаьрцагIа а баьле, моттигерча радиоси кIаьпайоаьснн республике шерра пропаганда ю уьнахIенно вуча фикьыьлгурна, цу лаьхье уьнахIенон дуьхьа аьдра з. Из опыт хьаьнса IаьйоаьржаеI мегарийашш ю!

Кхоана уьзарбгаьраша юхь мичара дIаьдолае еза? Лора кагIбинетера. Цун хьехамагIа мара мегарвеш «уьнахIенон боьхьаь» веза. Аьдра эьнгIей коттерра принцип — шортIига дIаьдола а веина, тIаьгIа сихгIа аьдар. Доллаче хIаьмина: ньаьх тIа-гIа гаьнна, тIа-тIа сихгIа бара я, занятеш каст-каста яра а. Юхьхьанца кIиранна шоозе ведаца кхочам ба. Хьаьта цхьа-шиг ма ярьа тIехьа гIелла — 3—4 аза. Нагахьа санна кхьметтеп ньаьх бIаьхьа доацаш аттэ булургболашн бале з. из бе гIерта веза сабар дIеча тIедIаьнгIа ца. Хьоьмгаьча юхьнга 10—20 минута дог Iаьббаьна ладаьнна — кхочам ба. Хьаьта долла хIама лер тIа хилларг кор дог тIаьнна ньаьхьаьнна, цо мукъа дургба занятеш 45—50 минута. Аьлаьле а хIара денна ада з. Хьаьта цкъа цунга ньаьчА, саг ше з Iелуургаьц из на дича, гIаьккха дуьнна ноькъа хургьаьн е шелаа а, е ньаьхьа ца. Iаьдо. Аьа мотти кержача дикагIа я хьмагIа, парке, е транспорт кIезингIа лелача ньаьхьа йистера, занятей проьграмашкъа ньаьхьа. Аьдра кIезастта шоай тайпара упражненеш а йохийтаре бакъаьхьа кIорг: лоашца кержача моттиг (40—50 метр) сихха водаш 4—5.зза аьдар, иззаI цинх 2—4-зза бен ада веза эза, хьаьнаш лаккха ий з деш. тIаьта цуI тIехьгIа цхьан юкъа саьбаргIа гIа а боаккхаш ваха веза.

Ведда водача хана мерех мара са ца дахьача дикагIа да ньаьна хеташ да. Из нийса зан. Iилмаш ньаьхьаш хьаьхьежад. цIьхьи боарагIа, мерех я багах а цхьан ханна садахар эгтара дикагIа долга. ХIара ихо гIа массаза бакъ — цкъа кIоарттга чоаен арадайтен, е гIа бакъхьаьна чуозеш шин гIа бакъхьаьна арадайтен деза фо. Феца иштта дикагIа цIенкю пехкаш.

Юхьхьанца настарийн воройн пхьаьдаш дIаьдолаш тарлу — кхерам тIаьмаьн дан, из дIадоаккх йийхачча дуьзо, ваннно, ше шийна масаж еш.

Геттара Iуйрийна шо уллца тIа дIаьрадаьлча уьзаш лелаш нах гургба шоозна — ньаьх тIаьта кокъера дIа з дахьхьашшой оргаьнизм чIогIаьгIеш, нахара ца йIаьхьеш боаьхьа нах ба уж.

Шо а ада, доттагIий, уьнахIенна хилла шо!

В. МАКСИМОВ,
медицински IилмаI кандидат (Сопротивление ЦНИИ).

КХОАЛАГIЧА МОТТИГЕ

Пятигорске чахьхьнаьгI «Главэлектенерго» чIийаьгIачча 14 энергосистемий электромонтерашта кокъера ятьаьш.

«Гооэлнеего», кхоалагIа моттиг ньаьхьаьн цу ятьаьшка. Хьаьхьара моттиг я «Ставропольенерго» электромонтерий боагIа, шоьлагIча моттиг бан «Ростовэнергора» электромонтерашта.

Цу ятьаьшка Нохч - ГIалгIайчен сий хоадеш бан Нарский районера электромонтераш Б. М. Ильин, Н. И. Цыганский. Гузермесский районера А. Х. Янгоаев.

Х СУРУДЖАНЦ.
«Грозненгро» оператор.

ГРОЗНЕНЦАШ КОТБАЬАР

РСФСР-е хьаьрачо спортсменашца юкъе футболах хьаьлаьра моттиг чIккхаьр зональни ятьаьш чакхьаьлгIо г. Ставропоьле. Цига ладаьна доацаш бар Краснодарский, мерех я багах, Ставропольскийа краий, Астраханска область, ГIаьбартой - Балкъаьрей, Нохч-ГIалгIайчен футболисташ.

Цига Ставропоьле Нальчикен команда 3:1. 2-I счет йолаш эна з яь. хIаьта дашшеен краснодарскин спортменашшен доззар цхьаьнна кот да воаьлаш чаьх а дахьхьа чIьаьгIа моттиг финале ладьа лаьа бокъон йьккхаьр Нохч - ГIалгIайчен футболисташ.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ВАЙ ДЕНОШКАРА ПИРАТАШ

Уьх тера март бутт юкъебахача хана Багамски гIайрец, гIарча Нассау яхача портера цIенна доа санна кIай яхта форда тIа а дахьна Майамеранга бухь бухь билла доладелар. Цу тIа вар сакъерда вахачара цIаоогIа кема да — США йоаьшш йолча оркестра кулгалон Сай Сантиеги цунцара аьрь пьаьхьахон. Наьхьа эьшьаьн хург ма ойй аьнна хIама доацаш йийкха боькььл хоа латтар ца, цуаьхьа форда тIара нийъ маьхьх Флорида мьарша чахдбарга аьнна хеталора. ХIаьта а ший кхача еанча пункте дIакхьачаьш хьта. Кьмка аьмкаьнсьн порташка а гучаьхьнаьш из. Форда йистаца латтача США хано ший ма хулла яхта лахарах хIама хиннадаш: лер йоаьшш даьйа дIадьаьнаг кемен цун пассажираьш...

Из США форда йистс чух тIехьхарча хана хиннаьш «хьгарет» цаI мара дан. Официальнн даннегIа, алхха чех тIехьхарча шин шера кьулбсььнгахьара форда тIа кIезингалгIа йийнаьле а де доацаш йийнай 30 форда йяттен катери. Лер йоаьшш сов духха кемаш довш хиларах кььстта следствии вIашаIIоллаьша даланцар Iаьхьаьн. Цхьа6ахьда ихьаьнца дена массада а аьхьаьгIа дисар цун, кьийк хьагучаьхьхкарга нуташ дола дIоагIа кIорлаьнаьш. Iаьльмат таьхьшIа нийлгне нийслоре кемаш довр. Форда наьхьа долхаш дола кемаш дуккагIа даьхье технически тIехIаьжна хьаьгIа, дIаьтта хаттаьн сатийна форда наьхьа эгтара аьттув болашгIа дола хьалаш дар.

ХIаьта а хатараш дIаьхо тIагIа дуккагIа хулар. ДуккагIа хулар масс тайпара деш дола дегабуамаш а, цар +- мел нийса доацаш уж хиннидале а, — бухсоцаша кхььчча Iаьдалашка йиш хулийтар цкъарна юхьнга духгIаьодалгурговаца хьаьгIа дуккагIа дуьхьала Iаьдаьн ца мотгаш уж хиларг. Белгаллодалаш еп цхьа Iаьна да: соаьхха октябре яхтаца Картахена яхача колумбийски порте дIаьчу ваха хиннав Калифорнеран ши саг. Цигга сплыти морикаш да шоаш ьаьнна тIаьвна а, французуш оттаьаьь цар. ЦхьаьнгIин кIиранна Калифорние дIакхача дезаш д-ла яхта лехкинга шоашта дIатIаьлоп аьнна дош денкад цар. Цхьаьбаьда беттал совгIа ца яьнна, хIаьта а Калифорне кхььчадаш кена. КIордаьлаьшш дийкъачуI тIехьагIа. ьоьлера а. Мартинкера корадаш из. Оттавадь шин французу мара саг хиннаьш яхта тIа. Кема даI ньаьл пар, уьх Гайрен тIа яхта хьаьдоаьдалга тхона тIа а дала, цIьаьш Панаме берда йистс Iоьаьлар.

Ах шу совгIа. Из яьнна. Панаме «Iобьаьна» яхта дай кхы гуча на боаьлаш байна дIаьбаьнаьб. Пиратстаьо яьа аьнна хеташ «дегабуам» барах лийца чуьоаьх французуш. Цар кьийлагIа наркотикий бIаьр лелагIа. Iаьдалаьта боькьоьца ше мадарра ховш даде а, суд яьш царна. Ше царна таIазар ца деш Iар боькьоьца пар бехк маьлагIа ба да ца хар да йоаьс следствие.

Берда йистерча хан виклоаьс йсах, Iаьдалаьца де йийн боьлаш цхьа хIама мара дан — яхтаьн кагечIн борригача даььхьа кхерам болга дIаьхайтарн царга ше хила алгеп. Цхьаьбакъда цу «хьехамаш» кампане аьттув боаьккхе гIамаш я. Вайнача яхтайн катерийн дайх дуккха барш, биндитаьша а ца боаьбеш, кхы терка йоаьшш эуьлаьмаьн юкъе а бала, «цIьаьхьа бIаьлий хила дог эетта, кхы цунах хIама ца а дуьдина байнабаьлгIа а дан. Нагахьа санна цхьа бахьаьн а из бахьаьдаьле, пиратстаьаьн бIаьрг лелаьсаьне Iаьдалаьн аьттув баргкхиларга догдоахийла кIезинга я, хIаьта США кьулбсььнгахьара форда йиш форда тIарча кьоьлех шеиде парза моге тамаш а я.

Ю. ЛЕВЧЕНКО,
ТАСС корреспондент.
Вашингтон.

ФРАНЦУЗАШТА БIАРГАГУРГДА АЗЕРВАЙДЖАНСКИ КIУВСАШ

Уьх шера октябре Лилье хьаьлаьрга гIордьаьна азербайджанскин бакинскин художественнийн графическин произведеншин хьоьхьаш йола выставка.

Экспонаташ хьаьхьоьстае Баку венача Эрне Урсена, ворол «Лилиена искусствийл музей директора. АПН корреспондентага хьаьхьайдаьлъ:

— Азербайджанскийн кIуьвсаш дечча хьаьлаьхьа балхара хьоьжаш хиннад тхо шкъ лаьннаьь, баьнгкъ гIордьаьнийн ньаьнгIа стерсецина ньаьл. Эгтара дикагIа йола образецаш хьоьхьа іоттее лаьрхIеда Лилие. Азербайджане хIинца эгтара дикагIа гонзел болаш болча ьхьалнаьх дяь кIуьвсаш массе тайпара басарвш доаьш, ахьнг хьаьта долаш, чо кIаьта болаш да. Тоамбар кIезинга деш дан кIанзарча азербайджанскин художественнийн балхара а. Оьха хьаьхьоастаьь графически листаш хIарзаьрр шиг-шиг таьлант йолаьш шиг-шиг тайпарен воьаш болча азербайджанскин художественнийн аьлхха визитийн карточка дан. Цар балхаьш фрацузашта доьшийтаргда Азербайджанскин республика массе оагIоргахьара вахар. Уьхаьа г Гюрьаьнна форда тIара мехкаьлгIа промыслаш а, кьаьнара экзотическин Баку а, малхболаьхьара базарш а, ьаьш а хьаьнарча ньаьхьа портреташ а.

Выставко сай мехкахоштта чIогIгIа тоамбар дерзда аьнна хет сона, — боьх Эрне Урсена. — ХIаьта цо а гIойле ергьа франко - советски доттагIаш чIогIлаьра юкъарчу гIулаьхха.

Расим АГАЕВ,
АПН корреспондент.
Баку.

Наьха дегашка лерюташ

Карийлаьк ньаьхьа боьсиеча болаьнна бергаш ьаьнна отделечаьнна ньаьхьа кийнаьш йолаьш кхьаьгIа. Из ньаьхьа ньаьхьа ньаьхьа